

Parallelsamfund – politisk spin med skraldespand og sværd

Dette temanummer af Social Kritik har vi givet titlen *parallelsamfund*. Det er med en vis risiko for, at vi bliver opslugt i en megasucces indenfor politisk spin. Brugt sådan kan begrebet spores til 1998, hvor Mogens Camre bragte det til torvs. Siden har det som udokumenteret fænomen spredt sig i en uhæmmet og uheldig alliance af politikere og nyhedsmedier. Helt frem til 2018, hvor Økonomi- og Indenrigsministeriet opstillede otte objektive markører for, hvornår man lever i et parallelsamfund.

Definitionen kommer altså 20 år efter, at begrebet først blev introduceret. Den peger på socioøkonomiske og livsvilkår, som man typisk vil sige har med fattigdom, arbejdsløshed og manglende uddannelse at gøre. Men bliver brugt som både et stigmatiserende sværd mod etniske minoriteter, der med prædikatet indirekte beskyldes for ikke at ønske at være en del af det danske samfund. Og som en skraldespand, der behændigt kan bruges i en hvilken som helst debat om sociale problemer, hvor etniske minoriteter skal gøres ansvarlige: De har jo selv valgt at etablere sig i parallelsamfund. De ønsker ikke at være en del af det danske, hvad det så end er defineret ved. Men måske de bare ikke har råd, til at bo i Risskov eller et nordsjællandsk villaområde.

Skal vi tage ja-hatten på (for en gangs skyld) er begrebet dygtigt formuleret. Det stimulerer vores forestillingsevne og vi begynder at danne billeder af, at der i Danmark eksisterer forskellige virkeligheder. Det er et godt udgangspunkt for en debat. Vi køber altså ind på begrebet, men prøver at nuancere det. Vores kald til temaet inviterede artikler med en bred forståelse af begrebet, som undersøger, debatterer og dokumenterer problemer og potentialer i dets relaterede spændingsfelter. De mange artikler vi modtog - tak også til jer, som vi har afvist - tegner billedet af et Danmark karakteriseret ved mange typer af parallelsamfund og forskelligartede liv, der leves parallelt.

Üzeyir Tireli viser os i artiklen: **Diskriminerende og repressiv integrationspolitik**, hvordan parallelsamfunds aftalen er et led i en årelang

række af boligpolitisk diskriminerende tiltag. Ja, måske er aftalen prikken over i'et eller - gys - blot endnu et skridt på vejen.

Aske Tybirk Kvist og Søren-Emil Schütt deler problemopfattelsen og argumenterer for at parallelsamfunds aftalen skaber kløfter mellem beboere, men at det ikke behøver være sådan. De fremsætter et alternativt bud, 'et åbent sår', en metodisk proces der vil noget andet. Artiklen **Et ufærdigt fælles sted – om omsorgsfuld facilitetsudvikling mellem den almene boligforening AKB Lundtoftegade og idrætsforeningen Nørrebro United** illustrerer alternativet.

Kløftdannelse gennem lovgivninger er én ting. En anden er den stigmatiserende politiske retorik, som omkranser den. I sit indlæg **Almene boliger i ghettopolitisk modvind** diskuterer Ole Nørgaard Madsen uhensigtsmæssighederne ved at benytte både ghetto- og parallelsamfunds begreberne i politiske aftaler.

Hvad sker der med det sociale arbejde og demokratiske ligheds politikker, når den almene boligsektor er tvunget til at fungere på markedsvilkår? Det spørgsmål undersøger Johannes Lunneblad og Ove Sernhede fra et svensk perspektiv i artiklen **Fra velfærdsstat til boligselskab - transformationen af svenske forstæder forskyder magt og ansvar**.

Der er kræfter, som kæmper juridisk med at afprøve og argumentere for parallelsamfunds aftalens diskriminerende praksis. I artiklen **Retssager om 2018-lovpakken** gennemgår advokat Morten Tarp en række juridiske indsigelser og afgørelser i retssager forbundet til parallelsamfunds aftalen.

For de personer og grupper som lever livet 'parallelt', får det konsekvenser også efter livet, ja i døden. I artiklen **Er "den gode død" for alle? - uregistrerede migranternes livsafslutning**, stiller Vibeke Graven spørgsmålet: Har alle ikke ret til en nogenlunde død? Den handler om uregistrerede migranternes mulighed for - ikke at leve - men for

at dø. Artiklen illustrerer, at mekanismer og strukturer der udspiller sig i det parallelle liv, griber afgørende ind i muligheden for at dø en værdig død.

Parallelsamfundstematikken består ikke kun af problemer, men også potentialer til at vise nye veje at opbygge samfund på. Eksempelvis Det flydende bofællesskab i Erdkehlgraven. I **Et åbent brev til statsministeren** spørger Henrik Valeur og 14 medunderskrivere: Hvorfor får alternative veje og nye former ikke lov til at leve og udvikle sig?

Et andet parallelt samfund med rod i historien, finder vi ved at undersøge Danmarks rolle som kolonimagt i Grønland. I artiklen **Socialpolitiske barrierer i Rigsfællesskabet - Strukturel vold mod udsatte grønlandere i mødet med Danmark**, undersøger Mille Schiermacher og Steven Arnfjord hvordan den danske håndtering af aftaler i rigsfællesskabet, kan opfattes som strukturel vold mod bestemte borgergrupper.

Parallelsamfunds aftalen har også konsekvenser for det velfærdsprofessionelle arbejde. I artiklen **Tvang og sanktioner – en artikel om frontmedarbejdernes perspektiver på Obligatorisk Læringstilbud i et 'omdannelsesområde' i København** problematiserer Sofie Haxthausen Doreng og Mia Arp Fallov hvordan den nationalt gældende aftale udspiller sig helt lokalt; hvad den betyder for menneskesyn; og hvad den betyder for de professionelle, der har til opgave at arbejde med operationalisering af de værdier og tiltag, der ligger i aftalen.

Hvordan reagerer velfærdssamfundet når det møder parallelle liv? Sådan spurgte vi vores oprindelige kald efter artikler. Christian Langelund svarede i artiklen **Dark design i byens rum** med en analyserende skildring af interessekonflikterne i mødet mellem folkebiblioteket som velfærdsinstitution og "parallelsamfundsborgere" som brugere. Casen løfter problematikkerne til at handle om in- og eksklusionsstrategier i vores fysiske planlægning af steder, pladser og byer.

I artiklen **Unge veje til og fra sikret anbringelse – en beskrivelse af tre forløbstyper** belyser Ann Karina Henriksen hvordan der på anbringelsesområdet eksisterer et parallelspor, hvor sårbare unge belastes af uhensigtsmæssigt lange interim anbringelser under forhold, afskåret fra 'normale' unvwgeaktiviteter og -fællesskaber.

Emilie Skyum-Jensen stiller i artiklen **Handicapområdet - Danmarks ukendte ghetto** skarpt på en opfattelse af parallelsamfund, der er med til at udvide vores forståelse af begrebet. Hun argumenterer for, at parallelsamfund også eksisterer for mennesker med handicap, fordi de i mange henseender lever deres hverdagsliv i strukturer adskilt fra det 'almindelige' samfund.

Med artiklen **Antiskoleliv** afslutter vi temaet, hvor det begyndte: På gaden i de udsatte by- og boligområder. Og dog. Hvilke dynamikker er egentlige årsager til at bestemte grupper vælger - eller fravælger de ordinære fællesskaber? I artiklen illustrerer Hakan Kalkan hvordan folkeskolen ikke formår at hindre at grupper af unge (drengene med anden etnisk baggrund end dansk) skubbes ud i parallelle miljøer, ud i mod- og subkulturer, ud i antikulturer.

Uden for tema bringer vi tre veloplagede boganmeldelser skrevet af Birgit Kirkebæk, Birger Steen Nielsen og Peter Thielst. Foruden to arrige indlæg om vrede af Frederik Boris Hylstrup Olsen og Steen Nepper Larsen. Med dette nummer af Social Kritik nummer 164, håber vi at skabe debat, tænkning og gerne kvalificeret indignation.

Husk at du som abonnent på socialkritik.dk også har digital adgang til artiklerne.